JAVIER MILEI

Despre libertate

3 conferințe

Forumul Economic Mondial

Reuniune anuală

Terra Libertas

Cele trei conferințe au fost susținute cu ocazia Reuniunii anuale a
Forumului Economic Mondial
la Davos (Elveția) în anii 2024, 2025 și 2026

Conținut

2024.....3
2025.....11
2026.....22

2024

Bună ziua, vă mulțumesc foarte mult!

Mă aflu astăzi aici pentru a vă spune că Occidentul este în pericol. Este în pericol pentru că cei care ar trebui să apere valorile Occidentului subscriu la o viziune asupra lumii care – inexorabil – duce la socialism și, în consecință, la sărăcie.

Din nefericire, în ultimele decenii, principalii lideri ai lumii occidentale, motivați de unele dorințe bine intenționate de a-i ajuta pe ceilalți, iar alții de dorința de a aparține unei caste privilegiate, au abandonat modelul libertății pentru diverse versiuni a ceea ce numim colectivism.

Suntem aici pentru a vă spune că experimentele colectiviste nu sunt niciodată soluția pentru problemele de care suferă cetățenii lumii, ci – din contră – cauza lor. Credeți-mă, nimeni nu este mai bun decât noi, argentinienii, pentru a depune mărturie despre aceste două probleme.

Când am adoptat modelul libertății – în 1860 – în 35 de ani am devenit prima putere mondială, în timp ce adoptând colectivismul, în ultimii 100 de ani, am văzut cum cetățenii noștri au început să sărăcească sistematic, până când am ajuns pe locul 140 în lume. Dar, înainte de a ne putea angaja în această discuție, este important, mai întâi, să analizăm datele care arată de ce sistemul capitalist de liberă inițiativă nu numai că este un sistem posibil pentru a pune capăt sărăciei în lume, ci este singurul sistem – dezirabil din punct de vedere moral – pentru a face acest lucru.

Dacă luăm în considerare istoria progresului economic, putem vedea cum, până în jurul anului 1800, PIB-ul mondial pe cap de locuitor a rămas practic constant pe toată perioada respectivă. Dacă ar fi să ne uităm la un grafic al evoluției creșterii economice de-a lungul istoriei omenirii, am avea în față un grafic în formă de crosă de hochei, o evoluție care a rămas constantă timp de 90% din timp, iar apoi ia o traiectorie exponențială începând cu secolul al XIX-lea. Singura excepție de la această istorie a stagnării a fost la sfârșitul secolului al XV-lea, odată cu descoperirea Americii. Dar, în afară de această excepție, pe toată perioada care a precedat anul 1800, PIB-ul global pe cap de locuitor a rămas stagnant.

Acum, nu numai că sistemul capitalist a generat o explozie de bogăție din momentul în care a fost adoptat, dar dacă vă uitați la date puteți vedea că creșterea a fost accelerată pe parcursul întregii perioade.

Pe parcursul întregii perioade – înainte de1800 – rata de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor a rămas stabilă la aproximativ 0,02% pe an. Adică, practic, nicio creștere; începând cu secolul al XIX-lea, odată cu Revoluția

Industrială, rata de creștere crește la 0,66%. În acest ritm, ar fi fost nevoie de 107 ani de creștere pentru a dubla PIB-ul pe cap de locuitor.

Acum, dacă ne uităm la perioada dintre 1900 și 1950, rata de creștere se accelerează la 1,66% pe an. Nu mai avem nevoie de 107 ani pentru a dubla PIB-ul pe cap de locuitor, ci de 66. Iar dacă luăm perioada dintre 1950 și anul 2000, observăm că rata de creștere a fost de 2,1% pe an, ceea ce ar însemna că am putea dubla PIB-ul mondial pe cap de locuitor în doar 33 de ani. Această tendință, departe de a se opri, este încă vie și în prezent. Dacă luăm perioada cuprinsă între 2000 și 2023, rata de creștere s-a accelerat din nou la 3% pe an, ceea ce înseamnă că am putea dubla PIB-ul pe cap de locuitor în lume în numai 23 de ani.

Acum, când studiem PIB-ul pe cap de locuitor din 1800 până în prezent, ceea ce vedem este că, după Revoluția Industrială, PIB-ul pe cap de locuitor din lume s-a înmulțit de peste 15 ori, generând o explozie de bogăție care a scos din sărăcie 90% din populația lumii.

Nu trebuie să uităm niciodată că – până în anul 1800 – aproape 95% din populația lumii trăia într-o sărăcie abjectă, în timp ce acest număr a scăzut la 5% până în anul 2020, anul pre-pandemic.

Concluzia este evidentă: departe de a fi cauza problemelor noastre, capitalismul de liberă inițiativă ca sistem economic este singurul instrument pe care îl avem la dispoziție pentru a pune capăt foametei, sărăciei și lipsei de mijloace pe tot globul. Dovezile empirice sunt de necontestat.

De aceea, din moment ce nu există nicio îndoială că sistemul de piață liberă este superior – din punct de vedere productiv –, gândirea de stânga a atacat capitalismul pentru problemele sale de moralitate, pentru că este – spun detractorii săi – nedrept.

Ei spun că este rău pentru că este individualist, iar colectivismul este bun pentru că este altruist, ține cont și de ceilalți. În consecință, ei luptă pentru justiție socială, dar acest concept, care – din prima lume – a devenit la modă în ultimul timp, a fost o constantă în discursul politic din țara mea încă de acum 80 de ani. Problema este că justiția socială nu este justă, nu contribuie la bunăstarea generală; dimpotrivă, este o idee intrinsec nedreaptă pentru că este violentă; este nedreaptă pentru că statul este finanțat prin taxe și impozite, iar taxele sunt colectate coercitiv. Este cineva dintre noi care poate spune că plătește taxe în mod voluntar? Acest lucru înseamnă că statul este finanțat prin coerciție, iar cu cât este mai mare povara fiscală, cu atât este mai mare coerciția, cu atât este mai mică libertatea.

Cei care promovează justiția socială pornesc de la ideea că întreaga economie este un tort care poate fi distribuit într-un mod diferit, dar acel

tort nu este dat, ci este bogăția care este generată, în ceea ce – de exemplu – Israel Kirzner numește un proces de descoperire a pieței. Dacă bunul sau serviciul oferit de o companie nu este dorit, acea companie dă faliment sau se adaptează la ceea ce cere piața. Dacă produce un produs de bună calitate la un preț bun și atractiv, îi va merge bine și va produce mai mult.

Așadar, piața este un proces de descoperire, în care capitalistul găsește pe parcurs calea cea bună, dar dacă statul îl pedepsește pe capitalist pentru că are succes și îl blochează în acest proces de descoperire, îi distruge stimulentele, iar consecințele sunt că va produce mai puțin, iar tortul va fi mai mic, generând prejudicii pentru întreaga societate.

Colectivismul – prin inhibarea acestor procese de descoperire și prin împiedicarea aproprierii firești a ceea ce a fost descoperit – îi leagă mâinile întreprinzătorului și îl împiedică să producă bunuri mai bune și să ofere servicii mai bune la un preț mai bun. Cum se poate, atunci, ca mediul academic, organizațiile internaționale, politica și teoria economică să demonizeze un sistem economic care nu numai că a scos 90% din populația lumii din cea mai extremă sărăcie și face acest lucru într-un ritm din ce în ce mai rapid, dar care este și corect și superior din punct de vedere moral?

Mulțumită capitalismului de liberă inițiativă, lumea se află astăzi în cea mai bună situație. Niciodată în toată istoria omenirii nu a existat o perioadă de mai mare prosperitate decât cea de astăzi. Lumea de astăzi este mai liberă, mai bogată, mai pașnică și mai prosperă decât în orice alt moment din istoria noastră. Acest lucru este valabil pentru toți, dar în special pentru acele țări care sunt libere, unde se respectă libertatea economică și drepturile de proprietate ale indivizilor. Pentru că acele țări care sunt libere sunt de 12 ori mai bogate decât cele reprimate. Decilul cel mai de jos al distribuției din țările libere trăiește mai bine decât 90% din populația țărilor reprimate, are de 25 de ori mai puțini săraci în format standard și de 50 de ori mai puțini în format extrem. Și, ca și cum acest lucru nu ar fi fost de ajuns, cetățenii țărilor libere trăiesc cu 25% mai mult decât cetățenii țărilor reprimate.

Acum, pentru a înțelege ce suntem aici să apărăm, este important să definim despre ce vorbim atunci când vorbim de libertarianism. Pentru a-l defini, reiau cuvintele celui mai mare erou argentinian al ideilor de libertate, profesorul Alberto Benegas Lynch Jr., care spune: „Libertarismul este respectul neîngrădit pentru proiectul de viață al celorlalți, bazat pe principiul neagresiunii, în apărarea dreptului la viață, la libertate și la proprietate, ale cărui instituții fundamentale sunt proprietatea privată, piețele libere de intervenția statului, libera concurență, diviziunea muncii și cooperarea socială”.

Cu alte cuvinte, capitalistul este un binefăcător social care, departe de a-și însuși bogăția altora, contribuie la bunăstarea generală. Pe scurt, un antreprenor de succes este un erou.

Acesta este modelul pe care îl propunem pentru Argentina viitorului. Un model bazat pe principiile fundamentale ale libertarianismului: apărarea vieții, a libertății și a proprietății.

Deci, dacă sistemul de liberă inițiativă și libertatea economică au fost instrumente extraordinare pentru a pune capăt sărăciei în lume; și dacă ne aflăm astăzi în cel mai bun moment din istoria omenirii, de ce spun atunci că Occidentul este în pericol?

Spun că Occidentul este în pericol tocmai pentru că în acele țări în care ar trebui să apărăm valorile pieței libere, proprietatea privată și celelalte instituții ale libertarianismului, părți ale establishmentului politic și economic, unele din cauza unor erori în cadrul lor teoretic, iar altele din cauza ambiției pentru putere, subminează fundamentele libertarianismului, deschizând ușile către socialism și condamnându-ne potențial la sărăcie, mizerie și stagnare.

Pentru că nu trebuie să uităm niciodată că socialismul este întotdeauna și pretutindeni un fenomen de sărăcire care a eșuat în toate țările în care a fost încercat. A fost un eșec economic. A fost un eșec social. A fost un eșec cultural. Și a ucis mai mult de 100 de milioane de ființe umane.

Problema esențială pentru Occidentul de astăzi este că trebuie să ne confruntăm nu numai cu cei care, chiar și după căderea Zidului Berlinului și după dovezile empirice copleșitoare, continuă să lupte pentru un socialism care sărăcește, ci și cu proprii noștri lideri, gânditori și membri ai lumii academice care, sub un cadru teoretic eronat, subminează bazele sistemului care ne-a oferit cea mai mare expansiune a bogăției și prosperității din istoria noastră.

Cadrul teoretic la care mă refer este cel al teoriei economice neoclasice. Acesta concepe un set de instrumente care, fără să vrea, sfârșește prin a fi un vehicul pentru amestecul statului, socialism și degradarea societății. Problema neoclasicilor este că, din moment ce modelul de care s-au îndrăgostit nu se potrivește cu realitatea, ei atribuie eroarea unor presupuse disfuncționalități ale pieței, în loc să revizuiască premisele propriului lor model.

Sub pretextul unui presupus eșec al pieței, se introduc reglementări care nu fac decât să genereze distorsiuni în sistemul de prețuri, care împiedică calculul economic și, în consecință, economiile, investițiile și creșterea economică.

Această problemă constă, în esență, în faptul că nici măcar unii economiști presupus libertarieni nu înțeleg ce este piața, pentru că, dacă ar înțelege, ar vedea rapid că este imposibil să existe un astfel de eșec al pieței.

Piața nu este o curbă a cererii și ofertei pe un grafic. Piața este un mecanism de cooperare socială în care oamenii fac schimburi în mod voluntar. Prin urmare, având în vedere această definiție, eșecul pieței este un oximoron. Nu există eșec al pieței.

Dacă tranzacțiile sunt voluntare, singurul context în care poate exista un eșec al pieței este cel în care există coerciție. Iar singurul care are capacitatea de constrângere în toate domeniile este statul, care deține monopolul asupra violenței. În consecință, dacă cineva consideră că există un eșec al pieței, i-aș recomanda să verifice dacă nu cumva există o intervenție a statului la mijloc. Iar dacă constată că nu există o intervenție a statului acolo, îi sugerez să refacă analiza, deoarece este cu siguranță greșită. Nu există un eșec al pieței.

Un exemplu al presupuselor eșecuri ale pieței descrise de neoclasici este reprezentat de structurile concentrate ale economiei. Cu toate acestea, fără funcții care prezintă randamente de scară crescânde, a căror contraparte sunt structurile concentrate ale economiei, nu am putea explica creșterea economică din 1800 până în prezent.

Cât de interesant! Din 1800 încoace, în condițiile în care populația s-a înmulțit de peste 8 sau 9 ori, produsul pe cap de locuitor a crescut de peste 15 ori. Există randamente crescânde, care au adus sărăcia extremă de la 95% la 5%. Cu toate acestea, prezența randamentelor crescânde implică structuri concentrate, ceea ce ați numi un monopol.

Cum poate fi, pentru teoreticienii neoclasici, un eșec al pieței ceva care a generat atât de multă bunăstare? Economiști neoclasici, ieșiți din cutie! Atunci când modelul eșuează, nu vă supărați pe realitate, ci pe model. Și schimbați-l.

Dilema cu care se confruntă modelul neoclasic este că pretinde că vrea să perfecționeze funcționarea pieței atacând ceea ce consideră a fi eșecuri, dar, în acest fel, nu numai că se deschide ușa către socialism, ci se subminează și creșterea economică. De exemplu, reglementarea monopolurilor, distrugându-le profiturile și distrugând randamentele crescânde, distruge automat creșterea economică.

Cu alte cuvinte, de fiecare dată când doriți să corectați un presupus eșec al pieței, inexorabil, pentru că nu știți ce este piața sau pentru că v-ați îndrăgostit de un model eșuat, deschideți ușa către socialism și condamnați oamenii la sărăcie.

Cu toate acestea, în fața demonstrației teoretice că intervenția statului este dăunătoare și a dovezilor empirice că a eșuat – pentru că nu se putea altfel – soluția pe care o vor propune colectiviștii nu este mai multă libertate, ci mai multă reglementare, generând o spirală descendentă a reglementării până când vom fi cu toții mai săraci, iar viața tuturor depinde de un birocrat care stă într-un birou elegant.

Având în vedere eșecul răsunător al modelelor colectiviste și progresele incontestabile ale lumii libere, socialiștii au fost nevoiți să își schimbe agenda. Au lăsat în urmă lupta de clasă bazată pe sistemul economic și au înlocuit-o cu alte presupuse conflicte sociale la fel de dăunătoare pentru viața comunității și creșterea economică.

Prima dintre aceste noi bătălii a fost lupta ridicolă și nefirească dintre bărbați și femei. Libertarianismul stabilește de la bun început egalitatea între sexe. Piatra de temelie a crezului nostru spune că toți oamenii sunt creați egali, că avem cu toții aceleași drepturi inalienabile care ne-au fost date de Creator, printre care se numără viața, libertatea și proprietatea.

Singurul lucru la care a dus această agendă a feminismului radical a fost o mai mare intervenție a statului pentru a împiedica procesul economic, oferind locuri de muncă unor birocrați care nu contribuie cu nimic la societate, fie sub forma unor ministere ale femeilor, fie sub forma unor organisme internaționale dedicate promovării acestei agende.

Un alt conflict pe care socialiștii îl creează este cel al omului împotriva naturii. Ei susțin că oamenii dăunează planetei și că aceasta trebuie protejată cu orice preț, mergând chiar până la a susține mecanisme de control al populației sau agenda sângeroasă a avortului.

Din păcate, aceste idei nocive au pătruns în societatea noastră. Neomarxiștii au reușit să coopteze bunul simț al Occidentului. Au reușit acest lucru prin însușirea mass-media, a culturii, a universităților și, da, și a organizațiilor internaționale.

Din fericire, din ce în ce mai mulți dintre noi îndrăznesc să vorbească. Pentru că vedem că, dacă nu luptăm frontal împotriva acestor idei, singurul destin posibil este că vom avea din ce în ce mai mult stat, mai multe reglementări, mai mult socialism, mai multă sărăcie, mai puțină libertate și, în consecință, un nivel de trai mai scăzut.

Occidentul, din păcate, a pornit deja pe acest drum. Știu că poate părea ridicol pentru mulți să spunem că Occidentul s-a îndreptat spre socialism. Dar este ridicol doar în măsura în care ne limităm la definiția economică tradițională a socialismului, care spune că este un sistem economic în care statul deține mijloacele de producție.

Această definiție ar trebui, pentru noi, să fie actualizată la circumstanțele actuale. Astăzi, statele nu au nevoie să controleze direct mijloacele de producție pentru a controla fiecare aspect al vieții indivizilor.

Cu instrumente precum emisiunea monetară, îndatorarea, subvențiile, controlul ratei dobânzii, controlul prețurilor și reglementările pentru a corecta presupusele „eșecuri ale pieței”, acestea pot controla destinele a milioane de ființe umane.

Așa se face că am ajuns în punctul în care, sub diferite denumiri sau sub diferite forme, o mare parte din ofertele politice general acceptate în majoritatea țărilor occidentale sunt variante colectiviste. Fie că se pretind a fi deschis comuniste, fie socialiste, social-democrate, creștin-democrate, neokeynesiene, progresiste, populiste, naționaliste sau globaliste.

În esență, nu există diferențe substanțiale: toate susțin că statul ar trebui să dirijeze toate aspectele vieții indivizilor. Cu toții apără un model contrar celui care a condus omenirea la cel mai spectaculos progres din istoria sa.

Am venit astăzi aici pentru a invita celelalte țări din Occident să se întoarcă pe calea prosperității. Libertatea economică, guvernarea limitată și respectul neîngrădit pentru proprietatea privată sunt elemente esențiale pentru creșterea economică. Acest fenomen de sărăcire provocat de colectivism nu este o fantezie. Nu este nici fatalism. Este o realitate pe care noi, argentinienii, o cunoaștem foarte bine.

Pentru că am trăit-o deja. Am trecut deja prin ea. Pentru că, așa cum am mai spus, de când am decis să abandonăm modelul de libertate care ne-a îmbogățit, suntem prinși într-o spirală descendentă în care suntem mai săraci în fiecare zi.

O trăim deja. Și suntem aici pentru a vă avertiza cu privire la ceea ce s-ar putea întâmpla dacă țările din Occident care s-au îmbogățit cu modelul de libertate vor continua pe această cale a servituții.

Cazul Argentinei este demonstrația empirică a faptului că nu contează cât de bogat ești, nu contează câte resurse naturale ai, nu contează cât de calificată este populația, nu contează cât de educată este, nu contează cât de multe lingouri de aur există în cuferele băncii centrale. Dacă iei măsuri care împiedică libera funcționare a piețelor, libera concurență, sistemele de prețuri libere, dacă împiedici comerțul, dacă încalci proprietatea privată, singura destinație posibilă este sărăcia.

În încheiere, aș dori să las un mesaj tuturor oamenilor de afaceri prezenți aici și celor care ne privesc din toate colțurile planetei.

Nu vă lăsați intimidați nici de casta politică, nici de paraziții care trăiesc de pe urma statului. Nu vă predați în fața unei clase politice care nu vrea decât să se perpetueze la putere și să-și mențină privilegiile.

Sunteți binefăcători sociali. Sunteți eroi. Sunteți creatorii celei mai extraordinare perioade de prosperitate pe care am cunoscut-o vreodată. Nu lăsați pe nimeni să vă spună că ambiția voastră este imorală. Dacă faceți bani, este pentru că oferiți un produs mai bun la un preț mai bun, contribuind astfel la bunăstarea generală. Nu cedați în fața avansului statului. Statul nu este soluția. Statul este însăși problema.

Voi sunteți adevărații protagoniști ai acestei povești și să știți că, începând de astăzi, aveți un aliat de neclintit în Argentina.

Vă mulțumesc foarte mult și

Viva la libertad, carajo!

2025

Bună dimineața tuturor!

Cât de multe s-au schimbat într-un timp atât de scurt. În urmă cu un an, mă aflam aici, în fața dumneavoastră, singur, și am spus câteva adevăruri despre starea lumii occidentale care au fost întâmpinate cu surprindere și uimire de o mare parte a establishmentului politic, economic și mediatic din Occident.

Și trebuie să recunosc că, într-un fel, înțeleg acest lucru. Un președinte al unei țări care, ca urmare a eșecului economic sistematic timp de peste 100 de ani, ca urmare a faptului că țara a luat poziții slabe în conflictele globale majore și ca urmare a faptului că ne-am închis comerțului, și-a pierdut practic toată importanța internațională de-a lungul anilor.

Un președinte al unei astfel de țări a urcat pe această scenă și a spus întregii lumi că a greșit, că se îndreaptă spre eșec, că Occidentul s-a rătăcit și că trebuie să fie redirecționat.

Președintele acelei țări, Argentina, care nu era un politician, care nu avea niciun sprijin legislativ, niciun sprijin din partea guvernatorilor, a liderilor de afaceri sau a grupurilor media. În acel discurs, aici, în fața dumneavoastră, v-am spus că este începutul unei noi Argentine, că Argentina a fost infectată cu socialism pentru prea mult timp și că, împreună cu noi, va îmbrățișa din nou ideile libertății – un model pe care îl rezumăm la apărarea vieții, libertății și proprietății private.

Și v-am mai spus că, într-un fel, Argentina a fost „fantoma Crăciunurilor occidentale care vor veni”, pentru că am trăit deja tot ceea ce trăiți și am știut deja cum se va termina. Un an mai târziu, trebuie să spun că nu mă mai simt atât de singur.

Nu mă simt singur, pentru că lumea a îmbrățișat Argentina. Argentina a devenit un exemplu global de responsabilitate fiscală, de angajament de a ne onora obligațiile și, evident, un angajament de a rezolva problema inflației.

De asemenea, suntem un exemplu al noului mod de a face politică, adică în a le spune oamenilor adevărul în față și a avea încredere că vor înțelege.

Și nici nu mă simt singur, pentru că, pe parcursul acestui an, am găsit aliați în această luptă pentru ideile de libertate în fiecare colț al lumii – de la uimitorul Elon Musk, la acea doamnă italiană feroce, draga mea Giorgia Meloni; de la Bukele în El Salvador la Viktor Orbán în Ungaria; de la Benjamin Netanyahu în Israel la Donald Trump în Statele Unite – încet-

încet s-a format o alianță internațională între toate acele națiuni care, ca și a noastră, doresc să fie libere și cred în ideile de libertate.

Și, încet-încet, ceea ce părea odată hegemonia globală absolută a stângii woke în politică și în instituțiile de învățământ, în mass-media, în organizațiile supranaționale sau chiar în forumuri precum Davos, a început să se destrame. Și speranța pentru ideile de libertate începe să apară.

Astăzi am venit aici pentru a vă spune că bătălia noastră nu este câștigată încă. Și, deși speranța a fost reaprinsă, este datoria noastră morală și responsabilitatea noastră istorică să demontăm edificiul ideologic al wokeismului bolnav, până când vom reuși să reconstruim catedrala noastră istorică, până când ne vom asigura că majoritatea țărilor occidentale îmbrățișează din nou ideile libertății.

Până când ideile noastre vor deveni moneda comună în sălile unor evenimente precum acesta, nu putem lăsa garda jos. Pentru că trebuie să spun că forumuri ca acesta au fost protagoniste și promotoare ale agendei sinistre a wokeismului care face atât de mult rău lumii occidentale.

Dacă vrem să ne schimbăm, dacă vrem cu adevărat să apărăm drepturile cetățenilor, trebuie să începem prin a le spune adevărul. Iar adevărul este că există ceva foarte greșit în ideile care au fost promovate prin forumuri precum acesta. Și aș dori să stau câteva minute astăzi pentru a discuta câteva dintre ele.

Astăzi, puțini vor nega că în Occident suflă vântul schimbării. Există cei care se opun schimbării, cei care o acceptă cu reticență, dar o acceptă totuși. Există noii convertiți care apar atunci când o văd ca inevitabilă. Și, în sfârșit, sunt aceia dintre noi care au luptat toată viața pentru ca schimbarea să apară.

Fiecare dintre voi va ști din ce grup face parte. Cu siguranță, în acest auditoriu poate exista câte puțin din fiecare, dar cu siguranță veți recunoaște cu toții că momentele de schimbare ne bat la ușă.

Momentele istorice ale schimbării au o caracteristică unică. Momentele în care formulele folosite timp de decenii devin epuizate. Metodele considerate cândva singurul mod de a face lucrurile încetează să mai aibă sens și ceea ce, pentru mulți, părea adevăr incontestabil este în cele din urmă pus sub semnul întrebării. Acestea sunt perioadele în care regulile sunt rescrise și, prin urmare, acestea sunt perioadele care îi răsplătesc pe cei care au curajul să își asume riscuri.

Dar o mare parte a lumii libere încă preferă confortul a ceea ce este familiar, chiar dacă poate fi calea greșită. Și vor insista să aplice rețetele

eșecului, iar marea povară care este numitorul comun al țărilor și instituțiilor care eșuează este virusul mental al ideologiei woke.

Aceasta este marea epidemie a timpului nostru care trebuie vindecată. Acesta este cancerul de care trebuie să scăpăm. Această ideologie a colonizat cele mai importante instituții ale lumii – de la partidele politice și guvernele principalelor națiuni occidentale, la organizațiile de guvernanță globală, chiar și ONG-uri, universități și instituții media.

De asemenea, a dat tonul discuțiilor globale din ultimele decenii. Până când nu vom elimina această ideologie detestabilă din cultura, instituțiile și legile noastre, civilizația occidentală – și chiar specia umană – nu va putea reveni pe calea progresului cerut de spiritul nostru de pionierat.

Este esențial să rupem aceste lanțuri ideologice dacă dorim să inaugurăm o nouă epocă de aur. Acesta este motivul pentru care astăzi aș dori să dedic câteva minute ruperii acestor lanțuri.

Dar mai întâi, să vorbim despre ceea ne mână în luptă. Occidentul reprezintă apogeul realizărilor umane pe terenul fertil al moștenirii sale greco-romane și al valorilor iudeo-creștine.

Semințele unui fenomen fără precedent în istorie au fost semănate după depășirea definitivă a absolutismului. Liberalismul a inaugurat o nouă eră în existența umană, iar în noul cadru moral și filosofic, care a plasat libertatea individuală deasupra capriciilor tiranilor, Occidentul a fost capabil să dea frâu liber capacității creative a omului, inițiind un proces fără precedent de generare a prosperității.

Datele vorbesc de la sine. Până în anul 1800, PIB-ul mondial pe cap de locuitor a rămas practic constant. Cu toate acestea, începând cu secolul al XIX-lea și datorită revoluției industriale, PIB-ul pe cap de locuitor s-a multiplicat cu 20, scoțând 90% din populația lumii din sărăcie, chiar dacă populația a crescut de opt ori.

Iar acest lucru a fost posibil doar datorită unei convergențe a acestor valori fundamentale: respectul pentru viață, libertate și proprietate care a permis liberul schimb, libertatea de exprimare, libertatea religioasă și ceilalți piloni ai civilizației occidentale. Li se adaugă spiritul nostru inventiv de explorare faustică, de pionierat, care testează în mod constant limitele a ceea ce este posibil – și acesta este un spirit de pionierat reprezentat astăzi, printre alții, de dragul meu prieten Elon Musk, care a fost defăimat pe nedrept de ideologia wokismului în ultimele zile pentru un gest inocent menit să reflecte pur și simplu entuziasmul și recunoștința sa față de oameni.

Pe scurt, am inventat capitalismul pe baza economisirii, a investițiilor, a muncii și reinvestirii și a efortului asiduu. Am făcut ca fiecare lucrător să

se multiplice de zece ori sau de 100 de ori, sau de ce nu chiar de 1.000 de ori, productivitatea lor depășind astfel capcana malthusiană. Cu toate acestea, la un moment dat în secolul al XX-lea, ne-am pierdut calea, iar principiile liberale care ne făcuseră liberi și prosperi au fost trădate.

O nouă clasă politică, condusă de ideologii colectiviste și profitând de perioadele de criză, a văzut oportunitatea perfectă de a acumula putere. Toată bogăția creată de capitalism până atunci și în viitor urma să fie redistribuită printr-o schemă de planificare centralizată, punând în mișcare un proces ale cărui consecințe dezastruoase le suferim astăzi.

Promovând o agendă socialistă în timp ce opera insidios în cadrul paradigmei liberale, această nouă clasă politică a denaturat valorile liberalismului și astfel a înlocuit libertatea cu eliberarea, folosind puterea coercitivă a statului pentru a redistribui bogăția creată de capitalism.

Justificarea lor a fost ideea sinistră, nedreaptă și detestabilă a justiției sociale, completată de cadre teoretice marxiste menite să elibereze indivizii de nevoile lor. Iar în centrul acestui nou sistem de valori se află premisa fundamentală că egalitatea în fața legii nu este suficientă, deoarece există nedreptăți sistemice ascunse care trebuie rectificate, o idee care servește drept mină de aur pentru birocrații ce aspiră la omnipotență.

Și aceasta este în mod fundamental, fundamental ceea ce înseamnă wokeismul, rezultatul inversării valorilor occidentale. Fiecare dintre pilonii civilizației noastre a fost înlocuit de o versiune distorsionată a sa prin diverse mecanisme de subversiune culturală.

Drepturile negative la viață, libertate și proprietate au fost transformate într-o listă artificială și nesfârșită de drepturi pozitive. Mai întâi a fost educația, apoi locuința și, de atunci încolo, absurdități precum accesul la internet, fotbal televizat, teatru, tratamente cosmetice și un număr nesfârșit de alte dorințe care au fost transformate în drepturi fundamentale ale omului.

Drepturi pentru care, desigur, cineva trebuie să plătească și care pot fi garantate doar prin extinderea infinită a statului aberant. Cu alte cuvinte, am trecut de la conceptul de libertate ca protecție fundamentală a individului împotriva intervenției tiranului la conceptul de eliberare prin intervenția statului.

Pe această fundație s-a construit wokeismul – o ideologie a gândirii monolitice susținută de diverse instituții al căror scop este să penalizeze disidența, feminismul, diversitatea, incluziunea, echitatea, imigrația, avortul, ecologismul, ideologia de gen, printre altele. Toate acestea sunt diferite capete ale aceleiași bestii care vizează justificarea expansiunii statului prin însușirea și denaturarea cauzelor nobile.

Să ne uităm la câteva dintre acestea. Feminismul radical, o denaturare a conceptului de egalitate, chiar și în forma sa cea mai binevoitoare, este redundant – deoarece egalitatea în fața legii există deja în Occident. Orice altceva este o căutare de privilegii – ceea ce face cu adevărat feminismul radical, asmuțind jumătate din populație împotriva celeilalte jumătăți, când ar trebui să fie amândouă de aceeași parte.

Am ajuns chiar să normalizăm faptul că, în multe țări presupus civilizate, dacă ucizi o femeie, se numește femicid. Iar acest lucru atrage după sine pedepse mai grave decât dacă ucizi un bărbat, pur și simplu pe baza sexului victimei – făcând în mod legal ca viața unei femei să valoreze mai mult decât cea a unui bărbat.

Feminismul poartă stindardul diferențelor salariale bazate pe gen. Dar când te uiți la date, este clar că nu există inegalitate pentru aceeași muncă, ci mai degrabă că majoritatea bărbaților tind să aleagă profesii mai bine plătite decât majoritatea femeilor.

Cu toate acestea, nu se plâng de faptul că majoritatea deținuților sunt bărbați, că majoritatea instalatorilor sunt bărbați sau că majoritatea victimelor jafurilor sau crimelor sunt bărbați – ca să nu mai vorbim de majoritatea oamenilor care au murit în războaie.

Dar dacă discutăm aceste aspecte în mass-media sau chiar în acest forum, suntem considerați misogini doar pentru că apărăm un principiu elementar al democrației moderne și al statului de drept, și anume egalitatea în fața legii. Și, bineînțeles, apărăm și informațiile factuale.

Wokismul se manifestă, de asemenea, în sinistrul ecologism radical și în agenda schimbărilor climatice. Conservarea planetei noastre pentru generațiile viitoare este o chestiune de bun simț. Nimeni nu vrea să trăiască într-o groapă de gunoi.

Dar, încă o dată, wokeismul a reușit să pervertească această idee fundamentală. De la conservarea mediului pentru bucuria oamenilor, am trecut la un ecologism fanatic, în care noi, oamenii, suntem văzuți ca un cancer ce trebuie eradicat, iar dezvoltarea economică este considerată nici mai mult, nici mai puțin decât o crimă împotriva naturii.

Cu toate acestea, atunci când susținem că Pământul a trecut deja prin cinci cicluri de schimbări bruște de temperatură și că, în timpul a patru dintre acestea, omul nici măcar nu a existat, suntem numiți adepți ai Pământului plat pentru a ne discredita ideile, chiar dacă știința și datele sunt de partea noastră.

Nu este o coincidență faptul că aceleași grupuri sunt principalii promotori ai agendei sângeroase și criminale a avortului, o agendă concepută pe baza premisei malthusiene că suprapopularea va distruge Pământul și că,

prin urmare, trebuie să punem în aplicare o formă de control al populației.

De fapt, acest lucru a fost dus la o asemenea extremă încât astăzi începem să vedem la nivel global o evoluție alarmantă a structurii populației și vorbim despre o treabă pe care au făcut-o prin promovarea avortului.

Mai mult, aceste forumuri promovează agenda LGBT, încercând să impună ideea că femeile sunt bărbați și bărbații sunt femei doar pe baza percepției de sine. Și nu spun nimic despre cazul în care un bărbat se travestește în femeie și își ucide adversarul într-un ring de box sau despre cazul în care un deținut de sex masculin pretinde că este femeie și ajunge să agreseze sexual femeile din închisoare.

De fapt, în urmă cu doar câteva săptămâni, au apărut titluri în întreaga lume referitoare la cazul a doi homosexuali americani, susținători ai stindardelor diversității sexuale, care au fost condamnați la 100 de ani de închisoare pentru că și-au abuzat și filmat copiii adoptați timp de mai bine de doi ani.

Vreau să fiu neechivoc când spun abuz. Nu este un eufemism, deoarece, în formele sale cele mai extreme, ideologia de gen este un abuz direct asupra copiilor. Vorbim de pedofilie. Așadar, vreau să știu cine ar susține acest tip de comportament.

Copiii sănătoși sunt afectați ireversibil prin tratamente hormonale și mutilare, ca și cum un copil de cinci ani ar putea consimți la astfel de lucruri, iar în cazul în care familia lor nu este de acord cu acest lucru, vor exista întotdeauna agenți ai statului gata să intervină în favoarea a ceea ce ei numesc interesul superior al copilului.

Și, credeți-mă, experimentele scandaloase în numele acestei ideologii criminale vor fi condamnate și comparate cu cele comise în cele mai întunecate perioade din istoria noastră. Iar această multitudine de practici abominabile este acoperită de eterna narațiune a victimizării, întotdeauna gata să lanseze acuzații de homofobie, transfobie și alți termeni inventați, al căror unic scop este de a-i reduce la tăcere pe aceia dintre noi care îndrăznesc să expună scandalul – unul în care autoritățile naționale și internaționale sunt complice.

Între timp, în firmele, instituțiile publice și școlile noastre, meritul a fost dat deoparte în favoarea doctrinei diversității, care reprezintă o involuție către sistemele aristocratice din trecut.

Se inventează cote pentru fiecare minoritate imaginată de politicieni, ceea ce sfârșește prin a submina excelența instituțiilor. Wokeismul a

denaturat, de asemenea, problema imigrației: libera circulație a bunurilor și a persoanelor este un pilon fundamental al liberalismului.

Știm bine acest lucru. Argentina, Statele Unite și multe alte țări au devenit mari datorită imigranților care și-au părăsit țara natală în căutarea de noi oportunități. Cu toate acestea, am trecut de la atragerea talentelor străine pentru a promova dezvoltarea la îmbrățișarea imigrației în masă, motivată nu de interese naționale, ci de vinovăție.

Întrucât se presupune că Occidentul este cauza principală a tuturor relelor lumii din istorie, acesta trebuie să se răscumpere prin deschiderea granițelor sale pentru toată lumea, ceea ce duce la o formă de colonizare inversă care seamănă cu sinuciderea colectivă.

Iată cum vedem acum imagini cu hoarde de imigranți care abuzează, agresează sau chiar ucid cetățeni europeni, al căror singur păcat a fost să nu adere la o anumită religie. Dar când cineva pune la îndoială aceste situații, este imediat etichetat drept rasist, xenofob sau chiar nazist.

Wokeismul a pătruns atât de adânc în societățile noastre, promovat de instituții precum aceasta, încât a dus chiar la punerea sub semnul întrebării a conceptului de sex biologic prin influența dezastruoasă a ideologiei de gen, care a dus la o intervenție și mai mare a statului prin legislație absurdă – cum ar fi faptul că statul trebuie să finanțeze tratamente hormonale și intervenții chirurgicale costisitoare pentru a îndeplini percepția de sine a anumitor persoane.

Abia acum începem să vedem efectele unei întregi generații care și-a mutilat corpul, încurajată de o cultură a relativismului sexual, iar acești oameni vor trebui să își petreacă întreaga viață sub tratament psihiatric pentru a face față la ceea ce și-au făcut singuri. Cu toate acestea, nimeni nu îndrăznește să vorbească despre aceste probleme. Nu numai atât, dar marea majoritate a fost, de asemenea, supusă percepțiilor greșite ale unei mici minorități.

Iar wokeismul încearcă, de asemenea, să ne deturneze viitorul, deoarece, dominând facultățile celor mai prestigioase universități din lume, determină elitele țărilor noastre să respingă și să nege cultura, ideile și valorile care ne-au făcut mari, deteriorând și mai mult structura noastră socială.

Ce viitor avem dacă ne învățăm tinerii să se simtă rușinați de trecutul nostru? Toate acestea au fost incubate și dezvoltate din ce în ce mai mult în ultimele decenii, după căderea Zidului Berlinului.

Destul de curios, națiunile libere au început să se autodistrugă atunci când nu au mai avut adversari de învins. Pacea ne-a făcut slabi. Am fost învinși de propria noastră complezență. Toate acestea, și alte aberații pe

care nu le putem enumera din cauza timpului limitat, sunt amenințările care pun astăzi Occidentul în pericol.

Și, din păcate, acestea sunt convingerile pe care instituții precum aceasta le promovează de 40 de ani, și nimeni de aici nu poate mima nevinovăția. Timp de decenii, s-a venerat o ideologie sinistră și criminală, ca și cum ar fi fost un vițel de aur, mișcând cerul și pământul pentru a o impune omenirii.

Iar această organizație, împreună cu cele mai influente organisme supranaționale, au fost ideologii acestei barbarii. Organizațiile multilaterale de creditare au fost instrumente de extorcare, în timp ce multe guverne naționale, și în special Uniunea Europeană, au acționat ca brațul lor armat.

Nu este oare adevărat că, chiar acum, în timp ce vorbim, în Marea Britanie, cetățenii sunt închiși pentru că au dezvăluit crime îngrozitoare comise de migranții musulmani, crime pe care guvernul încearcă să le ascundă? Sau că birocrații de la Bruxelles au suspendat alegerile din România doar pentru că nu le-a plăcut candidatul care a câștigat?

În fața fiecăreia dintre aceste chestiuni, prima strategie a wokeismului este de a-i discredita pe aceia dintre noi care contestă aceste lucruri, mai întâi etichetându-ne și apoi reducându-ne la tăcere. Dacă ești alb, trebuie să fii rasist. Dacă ești bărbat, trebuie să fii misogin sau să faci parte din patriarhat. Dacă ești bogat, trebuie să fii un capitalist feroce. Dacă ești heterosexual, trebuie să fii heteronormativ, homofob sau transfob.

Pentru fiecare provocare, ei au o etichetă, iar apoi încearcă să te suprime prin forță sau prin mijloace legale. Pentru că sub retorica diversității, democrației și toleranței pe care o predică atât de des, se ascunde cu adevărat dorința lor evidentă de a elimina disidența, critica și, în cele din urmă, libertatea, astfel încât să poată continua să susțină un model în care ei sunt principalii beneficiari.

Nu am auzit recent cum anumite autorități europene de vârf – și destul de roșii, trebuie să o spun – au făcut de fapt apel deschis la cenzură? De fapt, nu există cenzură, ci mai degrabă această idee că trebuie să îi reduci la tăcere pe cei care nu participă la ideologia woke.

Și ce fel de societate poate crea wokeismul? O societate care a înlocuit schimbul liber de bunuri și servicii cu distribuirea arbitrară a bogăției sub amenințarea armei. Una care a înlocuit comunitățile libere cu colectivizarea forțată. Una care a înlocuit haosul creativ al pieței cu ordinea sterilă și sclerotică a socialismului. O societate plină de resentimente în care există doar două tipuri de oameni – cei care sunt contribuabili neți, pe de o parte, și cei care sunt beneficiari ai statului, pe de altă parte.

Și prin asta nu mă refer la cei care primesc asistență socială pentru că nu au ce mânca. Mă refer la corporațiile privilegiate, la bancherii care au fost salvați în timpul crizei subprime, la majoritatea mijloacelor de informare în masă, la centrele de îndoctrinare deghizate în universități, la birocrația de stat, la sindicate, la organizațiile sociale și la afacerile clientelare care prosperă pe seama impozitelor plătite de persoanele și contribuabilii harnici.

Vorbesc despre lumea descrisă de Ayn Rand în *Atlas Shrugged*, care, din păcate, a devenit o realitate. Este un sistem în care marele câștigător este clasa politică, care devine atât arbitru, cât și beneficiar în acest joc al redistribuirii.

O spun din nou, clasa politică este arbitru și beneficiar, o parte interesată în această redistribuire. Desigur, cel care redistribuie este cel care păstrează partea leului. Și, în ciuda diferențelor cosmetice dintre diferitele partide politice, acestea împărtășesc interese, parteneri, înțelegeri și un angajament de neclintit pentru menținerea status quo-ului.

Acesta este motivul pentru care le numesc pe toate partidul statului, un sistem care se ascunde în spatele unei retorici bine intenționate, susținând că piața eșuează și că ei sunt cei responsabili pentru corectarea eșecurilor prin reglementări, forță și birocrație.

Dar nu există eșecuri ale pieței. Eșecurile pieței, repet, nu există. Deoarece piața este un mecanism de cooperare socială în care drepturile de proprietate sunt schimbate în mod voluntar, însuși conceptul de eșec al pieței este o contradicție în termeni.

Singurul lucru pe care îl realizează o astfel de intervenție este crearea de noi distorsiuni în cadrul sistemului de prețuri, care, la rândul său, împiedică calculul economic, economiile și investițiile – ducând în cele din urmă la și mai multă sărăcie sau la o rețea de reglementări odioase, cum este cazul în Europa, care omoară creșterea economică.

Așa cum spun adesea în discursurile mele, dacă credeți că există un eșec al pieței, mergeți și verificați dacă statul nu este implicat. Și dacă descoperiți că nu este, verificați din nou, pentru că ați observat greșit.

Din același motiv, din moment ce wokismul nu este altceva decât un plan sistematic al partidului de stat pentru a justifica intervenția statului și creșterea cheltuielilor publice, aceasta înseamnă că prima și cea mai importantă misiune a noastră – dacă dorim cu adevărat să recuperăm progresul Occidentului și să construim o nouă eră de aur – trebuie să fie reducerea drastică a dimensiunii statului.

Nu numai în fiecare dintre țările noastre, ci și reducerea drastică a tuturor organizațiilor supranaționale, deoarece aceasta este singura modalitate de a eradica acest sistem pervers, de a-i secătui resursele pentru a da înapoi contribuabililor ceea ce le aparține și de a pune capăt vânzării de favoruri. Nu există o metodă mai bună de a pune capăt birocrației de stat decât să nu mai existe nicio posibilitate de a vinde astfel de favoruri.

Funcțiile statului trebuie limitate din nou la apărarea dreptului la viață, libertate și proprietate. Orice altă funcție asumată de stat se va face în detrimentul rolului său fundamental și va conduce inevitabil la „Leviatanul omniprezent” de care suferim cu toții astăzi.

Astăzi asistăm la epuizarea globală a acestui sistem care ne-a dominat în ultimele câteva decenii. La fel cum s-a întâmplat în Argentina, restul lumii asistă la adâncirea singurului conflict cu adevărat relevant al acestui secol și al tuturor celor anterioare: conflictul dintre cetățenii liberi și casta politică ce se agață de ordinea stabilită, dublându-și eforturile de cenzură, persecuție și distrugere.

Din fericire, în întreaga lume liberă, o majoritate tăcută se organizează. Și în fiecare colț al emisferei noastre, ecoul acestui strigăt de libertate răsună. Ne confruntăm cu o schimbare de eră, o schimbare copernicană, distrugerea unei paradigme și construirea alteia.

Și, dacă instituții cu influență globală precum aceasta doresc să întoarcă pagina și să participe cu bună credință la această nouă paradigmă, vor trebui să își asume responsabilitatea pentru rolul jucat în ultimele decenii, făcând în fața societății acea *Mea culpa* care li se cere.

Pentru a încheia, doresc să mă adresez direct liderilor lumii, tuturor celor care conduc atât statele naționale, cât și marile grupuri economice și organizațiile internaționale influente, fie că sunt prezenți astăzi aici, fie că ascultă de acasă.

Formulele politice din ultimele decenii, la care m-am referit în acest discurs, au eșuat și se prăbușesc acum sub propria lor greutate. Aceasta înseamnă că a gândi ca toată lumea, a citi ceea ce citește toată lumea și a spune ceea ce spune toată lumea nu poate duce decât la eroare. Chiar dacă mulți încă insistă să meargă spre prăpastie.

Scenariul ultimilor 40 de ani s-a epuizat, iar atunci când un sistem se epuizează, istoria se deschide. De aceea, tuturor liderilor mondiali le spun că este timpul să se elibereze de acest scenariu. Este timpul să fim îndrăzneți. Este timpul să îndrăznim să gândim și să îndrăznim să ne scriem propriile versuri.

Pentru că atunci când ideile și narațiunile prezentului spun toate același lucru – și spun lucruri greșite – a fi curajos înseamnă a ieși din timp. Înseamnă să privești înapoi, să nu te lași orbit de ceea ce este trecător, să nu pierzi din vedere ceea ce este universal. Înseamnă să revendicăm adevăruri care erau evidente pentru strămoșii noștri și care se află în centrul succesului civilizației occidentale, dar pe care regimul gândirii monolitice din ultimele decenii le-a persecutat ca și cum ar fi fost erezii.

După cum spunea Churchill, cu cât te uiți mai în urmă, cu atât mai departe ai șanse să vezi înainte. Cu alte cuvinte, trebuie să ne reconectăm cu adevărurile uitate ale trecutului nostru, pentru a descâlci nodurile prezentului și a face următorul pas ca civilizație spre viitor.

Și ce văd eu când privesc în urmă? Că trebuie să îmbrățișăm din nou ultima teză dovedită a succesului economic și social. Acesta este modelul libertății, să îmbrățișăm din nou ideile libertății. Întoarcerea la libertarianism.

Este ceea ce facem în Argentina. Asta este ceea ce am încredere că va face președintele Trump în noua Americă. Și aceasta este ceea ce invităm toate marile națiuni ale lumii libere să facă dacă doresc să oprească la timp de pe o cale care duce în mod cert la catastrofă.

Deci, în cele din urmă, ceea ce propun este să facem Vestul din nou mare astăzi. Astăzi, la fel ca acum 215 ani, Argentina și-a rupt lanțurile și – așa cum declară imnul nostru național – ne invită pe noi, toți muritorii lumii, să auzim strigătul sacru: „Libertate, libertate, libertate! Fie ca forțele cerului să fie cu noi”.

Vă mulțumesc tuturor foarte mult și *Viva la libertad, carajo!*

2026

Bună ziua tuturor.

Mă aflu aici, în fața dumneavoastră, pentru a afirma categoric că Machiavelli este mort.

Timp de ani de zile, gândirea noastră a fost distorsionată de prezentarea unei false dileme în elaborarea politicilor publice, în care se presupunea că ne confruntam cu o alegere între eficiența politică, pe de o parte, și respectarea valorilor etice și morale ale Occidentului, pe de altă parte.

După cum subliniază profesorul Jesús Huerta de Soto în lucrarea sa despre eficiența dinamică, din această perspectivă, eficiența nu este compatibilă cu diverse scheme de echitate sau justiție, ci rezultă exclusiv dintr-una dintre ele, cea bazată pe respectul pentru proprietatea privată și funcția antreprenorială.

Prin urmare, opoziția dintre dimensiunile eficienței și justiției este falsă și eronată. Adică, ceea ce este just nu poate fi ineficient, iar ceea ce este eficient nu poate fi injust. De fapt, din punctul de vedere al analizei dinamice, justiția și eficiența sunt două fețe ale aceleiași monede.

Fără îndoială, gânditorul care a înțeles acest lucru cel mai clar a fost M. Rothbard, când a articulat legătura dintre concepția dinamică a eficienței economice și domeniul eticii. Rothbard a considerat esențial să se stabilească în prealabil un cadru etic adecvat pentru a promova eficiența dinamică, având în vedere lipsa noastră de cunoștințe cu privire la scopurile, mijloacele și funcțiile de utilitate care există în realitate.

Potrivit lui Rothbard, și eu împărtășesc această opinie, chiar și în calitatea mea de președinte al marii națiuni argentiniene, numai principiile etice care stau la baza culturii occidentale pot servi drept criterii de eficiență atunci când vine vorba de luarea deciziilor de politică publică.

Mai direct spus, atunci când se elaborează politici publice, este inacceptabil din punct de vedere etic și moral să se sacrifice justiția pe altarul eficienței. Acest angajament față de valori nu numai că se situează deasupra eficienței economice, ci chiar deasupra utilitarismului politic.

Astfel, lăsând deoparte valorile etice și morale, ajungem la politici care nu numai că sunt nedrepte, dar duc și la colaps, nu numai economic, ci și social, într-o asemenea măsură încât ar putea duce în cele din urmă la prăbușirea civilizației occidentale înseși.

De aceea, în 2024, în cadrul acestui forum, am afirmat că Occidentul se află în pericol. La rândul meu, în discursul meu din 2025, am arătat că agendele și politicile promovate de diverse organizații și foruri internaționale nu erau altceva decât un ansamblu de politici socialiste ambalate elegant pentru a înșela oamenii cu spirit nobil, plini de bune intenții. Dar acest lucru a dus întotdeauna la aceleași rezultate catastrofale.

De aceea nu trebuie să uităm niciodată cuvintele lui Thomas Sowell despre socialism, al cărui atu recunoaște că este foarte atrăgător, dar al cărui revers este că se termină întotdeauna prost, îngrozitor de prost.

De fapt, dincolo de dezastrele continue provocate de socialism pe parcursul secolului XX, putem observa pagubele teribile provocate în Venezuela. Nu numai o prăbușire de 80 % a PIB-ului, ci și ceva mult mai grav, și anume instaurarea unei dictaturi sângeroase a traficanților de droguri, ale cărei tentacule teroriste s-au răspândit pe întreg continentul american.

Prin urmare, astăzi mai mult ca niciodată, în fața degradării etice și morale care afectează Occidentul ca urmare a adoptării noii agende socialiste, este necesar să promovăm din nou ideile libertății.

Cu toate acestea, spre deosebire de abordarea din trecut, bazată pe un cadru utilitarist, astăzi apărarea sistemului capitalist al liberei întreprinderi trebuie să se bazeze pe virtuțile sale etice și morale.

După cum subliniază Israel Kirzner, socialiștii de astăzi nu neagă superioritatea capitalismului în termeni de productivitate; ei contestă capitalismul pe motiv că este nedrept. Prin urmare, nu este suficient ca sistemul să fie mai productiv, deoarece, dacă rădăcinile sale sunt nedrepte, capitalismul nu ar trebui apărat.

Astăzi, voi demonstra că capitalismul liber nu este doar mai productiv, ci și singurul sistem just.

Voi demonstra, de asemenea, că nu există nicio dilemă între utilitarismul politic și elaborarea politicilor bazate pe valori, deoarece dacă cele două ar fi în conflict, asta ar însemna că fundamentele utilitarismului politic ar trebui abandonate ca fiind nedrepte.

Prin urmare, aceasta înseamnă că, dacă dorim să ieșim din prezentul nostru sumbru, trebuie să ne inspirăm din nou din filosofia greacă, să îmbrățișăm dreptul roman și să revenim la valorile iudeo-creștine, ceea ce ne va permite să salvăm Occidentul.

O mare parte din conflictele umane apar din cauza unei interacțiuni eșuate între legea naturală și legea pozitivă.

Legea naturală este legea care ar trebui să guverneze ființele umane, deoarece este în acord cu natura lor și, prin urmare, este justă într-un sens universal. Este o lege comună tuturor oamenilor, deoarece este intrinsecă esenței lor și, prin urmare, este neschimbătoare și imuabilă.

În schimb, dreptul pozitiv este dreptul scris de oameni pentru a guverna în funcție de interesele lor. Astfel, atunci când dreptul pozitiv este în armonie cu dreptul natural, va exista dreptate. În caz contrar, dreptul poate fi legal, dar nu legitim.

În consecință, sunt recunoscute două drepturi fundamentale: dreptul la viață și dreptul la libertate. Omul se naște viu și liber și are dreptul să păstreze aceste atribute ale naturii. El are, de asemenea, dreptul să ceară celorlalți să le respecte pentru a-și putea urmări propria fericire, care este scopul final al fiecărei ființe umane.

Pe lângă acestea, am dobândit drepturi care nu sunt nici naturale, nici inerente ființelor umane, ci sunt câștigate prin merite sau obținute ca dar.

Astfel, din dreptul fundamental la libertate derivă dreptul dobândit la proprietate privată, care se manifestă în capacitatea noastră de a dobândi în mod liber bunuri cu roadele muncii noastre sau de a primi bunuri care sunt donate sau moștenite în mod liber.

La rândul său, dreptul la proprietate, în special datorită consecințelor sale dinamice, este legat de principiul aproprierii al lui Locke. Proprietatea poate proveni nu numai din donații, cadouri, moșteniri și/sau schimburi, ci și din apropriere prin descoperire și creație.

În cele din urmă, aceste drepturi sunt completate de principiul neagresiunii, care stabilește că niciun om nu are dreptul să agreseze în vreun fel un alt om. Acest lucru include nu numai agresiunea fizică, ci și toate formele de constrângere, coerciție și/sau impunere sub amenințarea cu forța.

Prin urmare, definim liberalismul libertarian, în conformitate cu Alberto Benegas Lynch Junior, ca respectul necondiționat pentru proiectul de viață al altora, bazat pe principiul non-agresiunii și în apărarea dreptului la viață, libertate și proprietate, ale cărui instituții sunt proprietatea privată, piețele libere de intervenția statului, concurența înțeleasă ca intrare și ieșire liberă, diviziunea muncii și cooperarea socială.

În mod firesc, în legătură cu această ordine socială, se pune întrebarea dacă ea este justă.

Prin urmare, pentru a determina dacă sistemul este just, referința necesară este Ulpian, a cărui premisă de bază constituie un fundament al

dreptului roman și este, fără îndoială, unul dintre pilonii civilizației occidentale.

Astfel, dreptatea este o voință constantă și perpetuă de a da fiecăruia ceea ce i se cuvine, adică intenția de a da fiecăruia ceea ce îi aparține. Cu toate acestea, afirmația lui Ulpian nu s-a oprit aici; el a continuat adăugând că principiile dreptului constau în a trăi onorabil, a nu face rău nimănui și a da fiecăruia ceea ce îi aparține.

Prin urmare, din toate acestea rezultă că una dintre caracteristicile definitorii ale capitalismului liber este aceea că este o doctrină justă.

Având în vedere cadrul instituțional emergent, pe care l-am demonstrat a fi just, este momentul să demonstrăm că este și eficient.

Prima formulare în acest sens a fost propusă de Adam Smith, care, folosind argumentul mâinii invizibile, a postulat că fiecare individ, urmărindu-și propriile interese, maximizează bunăstarea socială.

Ulterior, neoclasicii, ghidați de ideea mâinii invizibile bazată pe *optimul Pareto,* au dedus primul teorema fundamentală a economiei bunăstării, și anume că fiecare echilibru competitiv este *optim Pareto*.

Cu toate acestea, a fost necesară adoptarea unei structuri matematice care a lăsat deschisă posibilitatea intervenției statului sub pretextul bine intenționat al corectării disfuncționalităților pieței, care, din perspectiva mea, nu există în realitate.

Pentru a aborda această problemă, demonstrația elaborată de Hans-Hermann Hoppe, bazată pe drepturile de proprietate în conformitate cu principiul aproprierii originale al lui Locke, împreună cu principiul non-agresiunii, nu numai că se dovedește satisfăcătoare în stabilirea optimalității, dar nu lasă niciun loc pentru intervenție.

În acest sens, Hoppe afirmă: „Orice abatere de la acest set de reguli implică, prin definiție, o redistribuire a titlurilor de proprietate și, prin urmare, a veniturilor, de la producătorii-utilizatori și părțile contractante către utilizatorii-neproducători și părțile necontractante. În consecință, orice astfel de abatere implică faptul că va exista o apropriere relativ mai mică a resurselor, a căror raritate este cunoscută, și, prin urmare, va exista o producție mai mică de bunuri noi, o întreținere mai redusă a bunurilor existente și mai puține contracte și tranzacții reciproc avantajoase. Acest lucru implică în mod natural un nivel de trai mai scăzut în ceea ce privește bunurile și serviciile care schimbă proprietarii. Mai mult, postulatul conform căruia numai primul utilizator al unui activ dobândește drepturi de proprietate asupra acestuia, și nu ultimul, garantează că eforturile productive vor fi cât mai mari posibil în orice moment.”

De asemenea, ideea că trebuie protejată numai integritatea fizică a proprietății și nu valoarea acesteia garantează că fiecare proprietar va depune eforturi maxime pentru a genera valoare, adică eforturi pentru a promova schimbări favorabile în valoarea proprietății și pentru a preveni sau contracara orice schimbare nefavorabilă a valorii acesteia.

Prin urmare, orice abatere de la aceste reguli implică o reducere a eforturilor productive în orice moment.

Rețineți că, bazându-se pe proprietatea privată și nu pe funcțiile de cerere excesivă derivate din exerciții de optimizare, această abordare permite atingerea unui nivel optim fără a fi nevoie să se utilizeze ipoteze ezoterice care ulterior servesc drept justificare pentru intervenția statului.

De asemenea, se evită astfel absurditatea empirică a celui de-al doilea teorem al economiei bunăstării, care postulează independența dintre producție și distribuție, ca și cum alegerea între capitalism și comunism ar fi neutră în ceea ce privește rezultatele.

Așadar, după ce am demonstrat că instituțiile capitalismului liber, susținute de drepturile naturale, principiul aproprierii inițiale al lui Locke și principiul non-agresiunii nu sunt doar juste, ci și eficiente, cel puțin în termeni statici, este momentul să arătăm că capitalismul liber prezintă aceleași proprietăți și în termeni dinamici.

Încă din 380 î.Hr., Xenofon a subliniat că economia este o formă de cunoaștere care le permite oamenilor să-și sporească averea, susținând în același timp că proprietatea privată este cel mai benefic mijloc pentru viața indivizilor.

Xenofon a abordat apoi conceptul de eficiență din două perspective. Pe de o parte, dintr-un punct de vedere static, el a definit eficiența ca fiind gestionarea resurselor disponibile în scopul evitării risipei, subliniind în același timp beneficiile proprietății private, afirmând că ochiul stăpânului este cel mai bun mod de a îngrășa vitele.

Pe de altă parte, în cea de-a doua definiție a eficienței, Xenofon a aprofundat domeniul dinamic, observând că eficiența implică și creșterea bogăției, adică creșterea cantității disponibile de bunuri prin creativitatea antreprenorială, și anume prin comerț și speculații.

Acest din urmă criteriu al eficienței are o importanță fundamentală pentru studiul creșterii economice, deoarece, spre deosebire de un model static care ia în considerare doar ceea ce Robert Lucas Junior a definit ca parametri profunzi, adică preferințele, tehnologia și dotările inițiale de resurse, în sfera dinamică, atât tehnologia, cât și dotările inițiale pot

varia. Și, de fapt, acestea variază continuu ca urmare a creativității antreprenoriale.

Mai mult, instituția proprietății private merită un capitol separat. Pivotând în jurul acesteia, Școala Austriacă de Economie, de la Mises, Hayek, Rothbard, Kirzner și Hoppe până la Huerta de Soto, a demonstrat imposibilitatea socialismului, demontând astfel ideea fantomatică a lui John Stuart Mill, care postula independența între producție și distribuție; o formă de orbire academică care a dus la socialism și a costat lumea viața a 150 de milioane de oameni, în timp ce cei care au reușit să supraviețuiască terorii au făcut-o într-o sărăcie extremă.

În conformitate cu observațiile anterioare și în concordanță cu a doua linie de analiză a lui Xenofon, teoria economică a identificat patru surse de progres economic.

În primul rând, există diviziunea muncii, ilustrată de Adam Smith prin exemplul fabricii de ace. În esență, acesta este un mecanism care generează creșteri ale productivității, manifestate sub forma unor randamente crescânde. Deși limita sa este determinată de dimensiunea pieței, dimensiunea pieței este influențată pozitiv de acest proces. Cu toate acestea, este de remarcat faptul că acest proces virtuos nu este infinit și că limita sa finală rezidă în dotarea cu resurse inițiale.

În al doilea rând, există acumularea de capital, atât fizic, cât și uman. În ceea ce privește capitalul fizic, interacțiunea dintre economisire și investiții este crucială, evidențiind rolul fundamental al piețelor de capital și al sistemului financiar în realizarea unei astfel de intermediere. În ceea ce privește capitalul uman, accentul nu ar trebui să se limiteze doar la educație, ci ar trebui să includă și dezvoltarea capacităților cognitive încă de la naștere, precum și nutriția și sănătatea, elemente de bază pentru accesul la educație și la piața muncii.

În al treilea rând, există progresul tehnologic, care constă în capacitatea de a produce o cantitate mai mare de bunuri cu aceeași cantitate de resurse sau de a produce aceeași cantitate folosind o cantitate mai mică de resurse.

În cele din urmă, există spiritul antreprenorial, sau mai degrabă funcția antreprenorială, care, potrivit profesorului Huerta De Soto, constituie principalul motor al procesului de creștere economică. Deși cei trei factori menționați sunt importanți, fără antreprenori nu poate exista producție, iar nivelul de trai ar fi extrem de precar.

De fapt, funcția antreprenorială nu se concentrează atât de mult pe eficiența pe termen scurt, cât mai degrabă pe creșterea calității bunurilor și serviciilor, ceea ce, la rândul său, duce la un nivel de trai mai ridicat.

Pe această bază, ceea ce contează cu adevărat este extinderea la maximum a frontierelor posibilităților de producție.

Astfel, eficiența dinamică poate fi înțeleasă ca fiind capacitatea unei economii de a stimula creativitatea și coordonarea antreprenorială.

La rândul său, criteriul eficienței dinamice este indisolubil legat de conceptul de funcție antreprenorială, care este acea capacitate tipic umană de a percepe oportunitățile de profit care apar în mediul înconjurător și de a acționa în consecință pentru a profita de ele. Acest lucru face ca sarcina de a descoperi și crea noi scopuri și mijloace să fie fundamentală, determinând coordonarea spontană pentru a rezolva dezechilibrele pieței.

Mai mult, această definiție a eficienței dinamice propusă de Huerta de Soto combină în mod coerent și adecvat ideea lui Schumpeter de distrugere creativă cu conceptul lui North de eficiență adaptativă.

În mod firesc, având în vedere rolul funcției antreprenoriale, instituțiile în cadrul cărora aceasta se dezvoltă sunt de o importanță vitală. În acest sens, atât Douglass North, cât și Jesús Huerta de Soto consideră că una dintre funcțiile cheie ale instituțiilor este aceea de a reduce incertitudinea.

Astfel, în timp ce North le prezintă ca un set de constrângeri concepute de om care structurează interacțiunea socială într-un mod repetitiv, Huerta de Soto consideră că aceste instituții, concepute de ființe umane, apar spontan dintr-un proces de interacțiune socială fără a fi proiectate de un singur individ și că ele reduc incertitudinea în procesul de piață.

După cum subliniază Roy Cordato, cadrul instituțional adecvat este cel care favorizează descoperirea și coordonarea antreprenorială. În consecință, în acest cadru, politica economică ar trebui să vizeze identificarea și eliminarea tuturor barierelor artificiale care împiedică procesul antreprenorial și schimburile voluntare.

Având în vedere influența decisivă a instituțiilor asupra progresului economic, acest lucru ne îndreaptă atenția asupra importanței eticii, întrucât societățile care aderă la valori morale și principii etice mai puternice în sprijinul instituțiilor vor fi mai eficiente din punct de vedere dinamic și, prin urmare, se vor bucura de o mai mare prosperitate.

În consecință, problema etică fundamentală este căutarea celei mai bune modalități de a promova coordonarea și crearea antreprenorială.

Prin urmare, în domeniul eticii sociale, concluzionăm că conceperea ființelor umane ca actori creativi și coordonatori implică acceptarea axiomatică a principiului că fiecare ființă umană are dreptul de a-și însuși rezultatele creativității sale antreprenoriale.

Așadar, însușirea privată a roadelor creațiilor și descoperirilor antreprenorilor este un principiu al legii naturale, deoarece dacă un autor nu ar putea să-și însușească creațiile sau descoperirile, capacitatea sa de a detecta oportunități de profit ar fi blocată, iar motivația de a-și desfășura activitatea ar dispărea. În cele din urmă, principiul etic menționat mai sus este fundamentul etic esențial al întregii economii de piață.

Deci, ceea ce tocmai am demonstrat este că capitalismul liber nu este doar echitabil, ci și eficient, și că este cel care maximizează creșterea economică.

Având în vedere cadrul conceptual al eficienței dinamice și absența unei dileme între eficiență și valori etice în elaborarea politicilor publice, este interesant să se ia în considerare punerea lor în aplicare în viața reală.

Dincolo de realizările enorme pe care le-am înregistrat în acești ani de mandat, eliminând un deficit fiscal de 15% din PIB, reducând inflația de la 300% la 30%, scăzând riscul de țară cu 2.500 de puncte de bază și restabilind creșterea economică, cu o reducere a sărăciei de la 57% la 27%, urmărind politici publice ghidate de valori etice și morale, aș dori să mă concentrez asupra cazului Ministerului Dereglementării sau, așa cum îl numim noi acasă, Ministerului Creșterii Randamentelor.

Acest minister este inspirat de evoluția PIB-ului pe cap de locuitor de la începutul erei creștine și are forma unei crose de hochei. Această cifră rezultă din faptul că, până în anul 1800, PIB-ul pe cap de locuitor a rămas aproape constant, iar de atunci încolo a crescut de 15 ori, într-un context în care populația a crescut de zece ori. În paralel, odată cu creșterea PIB-ului, sărăcia extremă a scăzut de la 95 % la 10 %.

Cu toate acestea, această minune implică existența unor randamente crescânde, care în economie sunt asociate cu structuri de piață concentrate, și aici apare dilema politicii publice între eficiența Pareto și justiție.

În analiza Pareto, randamentele crescânde implică existența unor non-convexități în setul de producție care împiedică derivarea unei funcții de profit cu un maxim. Drept urmare, nici oferta de bunuri, nici cererea de importuri nu sunt optime.

Ca răspuns, se propune reglementarea firmelor pentru a le asimila unui caz de concurență perfectă, adică pentru a elimina randamentele crescânde și, odată cu acestea, creșterea economică.

Luați în considerare efectele cauzate de reglementare în întreaga lume.

Viziunea capitalismului bazată pe valori susține că, dacă o astfel de poziție a fost obținută prin descoperire, schimb voluntar și fără încălcarea

principiului non-agresiunii, nu există nicio justificare pentru intervenție. Într-adevăr, intervenția constituie o încălcare a drepturilor de proprietate, iar prin pedepsirea profiturilor, potențialul de creștere al economiei scade, astfel încât intervenția și reglementarea sunt ineficiente din punct de vedere dinamic, deoarece sunt violente și, prin urmare, nedrepte.

De aceea, de când am preluat funcția în 2023, am realizat, grație efortului titanic al lui Federico Sturzenegger, 13 500 de reforme structurale, care astăzi ne permit să avem o economie mai eficientă din punct de vedere dinamic și ne vor permite să creștem din nou. Adică să facem Argentina din nou măreață.

Astfel, *optimul Pareto* este clar pus sub semnul întrebării și, din acest motiv, mulți consideră că acesta autorizează reglementarea structurilor concentrate prin asimilarea lor la un model competitiv. Dar, așa cum am spus, acest lucru înseamnă eliminarea randamentelor crescânde, cu efectul colateral neintenționat de a elimina creșterea economică.

Rețineți că, în același sens, putem aborda și problema inteligenței artificiale, un instrument care poate fi considerat versiunea din secolul XXI a fabricii de ace a lui Adam Smith. Aceasta este un catalizator pentru creșterea randamentelor și, prin urmare, un catalizator pentru o creștere și un nivel de bunăstare mai mari.

Prin urmare, cel mai responsabil lucru pe care îl pot face statele în această privință este să înceteze să îi hărțuiască pe cei care creează o lume mai bună.

Permiteți-mi să o spun în mod direct. Cel mai responsabil lucru pe care îl pot face politicienii este să înceteze să îi hărțuiască pe cei care creează o lume mai bună.

În același timp, doresc să subliniez că toate temerile asociate scenariilor distopice sunt absurde. Răspunsul este Adam Smith; limita creșterii randamentelor este determinată de dimensiunea pieței.

Nu trebuie să uităm că implementarea acestor proiecte necesită resurse reale și financiare, astfel încât expansiunea va fi limitată de dotările inițiale.

În cele din urmă, în legătură cu acest viitor fenomenal care ne așteaptă, rolul capitalului uman este de o importanță vitală. Și în acest sens, în Argentina, grație muncii ministrului Sandra Pettovello în ceea ce privește sectoarele vulnerabile, am încetat să le dăm oamenilor pește și am început să-i învățăm cum să pescuiască și, dacă este posibil, sperăm să-i încurajăm să-și creeze propria companie de pescuit.

În cele din urmă, în ciuda criticilor populare, capitalismul liber nu subminează valorile morale. La urma urmei, progresul economic prin mecanismul mâinii invizibile a apărut din sentimentele morale ale lui Adam Smith, iar era modernă își datorează existența ceea ce McCloskey numește virtuțile burgheze.

La rândul său, datorită muncii remarcabile a lui Huerta de Soto în dezvoltarea conceptului de eficiență dinamică și aplicarea acestuia în Argentina, putem fi siguri că presupusa dilemă între eficiență și justiție este falsă. Adică piețele nu sunt doar superioare și productive, ci sunt și juste.

Prin urmare, politicile publice ar trebui să fie ghidate de etică, mai degrabă decât de utilitarismul economic și/sau politic, care duce invariabil la soluții nedrepte, populiste și care sărăcesc populația.

Așadar, reafirm ceea ce am afirmat la începutul acestui discurs. Machiavelli este mort. Prin urmare, este timpul să-l îngropăm.

Mai mult, având în vedere legătura profundă dintre moralitate și piețele libere, acestea din urmă ne fac oameni mai buni.

Datorită piețelor dinamice și eficiente, putem realiza simultan progres economic, apăra proprietatea privată, menține pacea, atinge armonia socială și consolida virtuțile sociale indispensabile pentru o societate prosperă.

În final, aș dori să vă las cu o reflecție asupra porțiunii din Tora din această săptămână, Parashat Bo, care descrie momentul în care Moise se confruntă cu Faraon, simbolul puterii opresive a statului, pentru a-l avertiza că, dacă nu eliberează poporul evreu, ultimele trei plăgi vor cădea asupra Egiptului.

Când faraonul a refuzat, a venit plaga lăcustelor, care a adus foametea. Apoi a venit plaga întunericului, care a adus pierderea clarității în luarea deciziilor. Și, în cele din urmă, plaga morții primilor născuți, care ilustrează soarta unei societăți care neagă libertatea.

Analogia cu ceea ce se întâmplă astăzi în Occident este foarte clară.

De ceva timp, și dintr-un motiv ciudat, Occidentul a început să întoarcă spatele ideilor de libertate. De aceea, în același loc, în 2024, am afirmat că Occidentul era în pericol, ca urmare a faptului că a îmbrățișat doze din ce în ce mai mari de socialism în forma sa cea mai ipocrită, și anume „wokeism”.

La rândul meu, în 2025, am explicat paraziții mentali semănați de stânga în umanitate.

Cu toate acestea, 2026 este anul în care vă aduc vești bune. Lumea a început să se trezească.

Cea mai bună dovadă în acest sens este ceea ce se întâmplă în America, odată cu renașterea ideilor de libertate.

Prin urmare, America va fi farul de lumină care va ilumina din nou întregul Occident, răsplătind astfel datoria civilizațională cu expresii de recunoștință față de fundamentele filosofiei grecești, dreptului roman și valorilor iudeo-creștine.

Avem un viitor mai bun în față, dar acel viitor mai bun există numai dacă ne întoarcem la rădăcinile Occidentului, ceea ce înseamnă să ne întoarcem la ideile de libertate.

Fie ca Dumnezeu să binecuvânteze Occidentul. Fie ca forțele cerului să fie cu noi și trăiască libertatea, la naiba.

Vă mulțumesc foarte mult.

TERRA LIBERTAS